

Серія «MAGNUM OPUS»

CARRY ON, JEEVES by P. G. Wodehouse

Copyright © by The Trustees of the Wodehouse Estate
All rights reserved

First published in the United Kingdom in 1925 by Herbert Jenkins Ltd

Вудгауз Пелем ГренвільВ 88 Провадь далі, Дживсе! / Пелем Гренвіль Вудгауз ; пер.
з англ. Ірина Карівець. – Львів : Видавництво «Апріорі»,
2024. – 248 с.

ISBN 978-617-629-837-3

Берті Вустер і його вірний слуга Дживс крокують пліч-о-пліч і в сонячні дні, і коли нависають грозові хмари. Вкотре на голову молодого Бертрама звалюється гора проблем: то він поспіхом заручається з Флоренс і швидко розуміє, що вскочив у халепу, то тітонька Далія прагне будь-яким способом домогтися популярності свого журналу, то з'являються давні друзяки і слізно просять про допомогу в складних ситуаціях. І як завжди, усі дороги ведуть до Дживса! Тільки його гострий розум і кмітливість рятують від біди.

Українською мовою публікується вперше.

УДК 821.111(410)-313.1

*Переклад зроблено за виданням:*CARRY ON, JEEVES by P. G. Wodehouse /
Arrow Books The Random House Group Limited,
20 Vauxhall Bridge Road, London, SW1V 2SA, 2008*Автори ілюстрацій, використаних для оформлення книжки:*Артур Волліс Мілс (Arthur Wallis Mills; 1878–1940),
Альфред Літ (Alfred Leete; 1882–1933)

Усі права застережено

© Ірина Карівець, переклад, 2024
© Марія Гумецька, обкладинка, 2024
© Видавництво «Апріорі», 2024

ISBN 978-617-629-837-3

Дживс береться до справи

Тож як у нас складаються стосунки з друзякою Дживсом (це мій слуга, як ви знаєте)? Чимало людей гадає, що я дуже від нього залежу. Зізнаюся вам: моя тітонька Агата дійшла до того, що назвала його моїм керманичем. Але я на це кажу: чом би й ні? Цей чолов'яга – геній. Він неперевершений – від маківки до п'ят. Уже за тиждень після його появи в мене я облипив будь-які спроби залагоджувати свої справи. Це було років шість тому, після досить дивної історії з Флоренс Крей, книжкою мого дядечка Віллоубі та Едвіном, бойскаутом.

Насправді все це почалося, коли я, як і щоліта, приїхав до Ізбі, маєтку мого дядечка в Шропширі. Я пробув там близько тижня, як раптом довелося перервати свої гостини і повернутися до Лондона, щоби винайняти нового слугу. Я спіймав Медовса, хлопця, якого взяв із собою до Ізбі, на тому, що він краде мої шовкові шкарпетки, – а це терпітиме хіба що якийсь легкодух. Ба більше, виявляється, він привласнив чимало інших речей, які цупив то тут, то там по всьому домі. Хоч-не-хоч мені довелося виставити цього заблудлого нечестивця за поріг і вирушити до Лондона, щоб контора з найму відкопала для мене якогось іншого кандидата. Вони прислали мені на пробу Дживса.

Я ніколи не забуду того ранку, коли він прийшов. Сталося так, що напередодні я побував на одній досить веселій вечірці і моє здоров'я дещо похитнулося. До того ж я намагався читати книженцію, яку мені дала Флоренс Крей. Її також запросили погостювати в Ізбі, і за два чи три дні до мого від'їзду ми заручилися. Я мав повернутися до кінця тижня і знав: вона очікуватиме, що доти я вже впораюся з цим читивом. Розумієте, їй дуже залежало на тому, щоби трохи підтягти мене до свого інтелектуального рівня. Вона була дівчиною з дивовижним профілем, проте по горло погрузла в серйозних намірах.

Найточніше уявлення про неї ви зможете скласти, коли скажу вам, що книжка, яку вона мені втулила, мала назву «Різновиди теорії етики»¹, і що коли я розгорнув її навмання, то натрапив на сторінку, яка починалася словами:

Постулат загального розуміння, закладений у мовленні, є, поза сумнівом, однаково розгорнутим у часі, у виконуваному ним завданні, із соціальним організмом, інструментом якого є мова, а ціллю – намагання бути корисним.

Усе це, звісно ж, чистісінька правда; але ж це не ті речі, що їх можна убгати в юначу голову після важкої ночі.

Я саме докладав усіх зусиль, намагаючись ознайомитися з цим прекрасним томиком, як пролунав дзвінок. Я сповз із канапи і відчинив двері. За ними з поштивим виглядом стояв якийсь чорнявий чолов'яга.

– Мене прислали з агентства, сер, – сказав він. – Мені дали знати, що вам потрібен слуга.

Краще мені прислали б когось із похоронного бюро; та я все-таки сказав йому увійти, і він безшумно впурхнув через двері, мов життєдайний вітерець. Це приголомшило мене із самісінького початку. Медовс мав пласкі стопи і ведмежу ходу. А цей чолов'яга, здавалося, узагалі не мав ніг. Він просто просочився досередини. У нього було поважне, співчутливе обличчя, наче він теж знав, що значить добряче посидіти з хлопцями.

– Пробачте, сер, – промовив він м'яко, а потім мовби крилами змахнув і зник. Я чув, як чолов'яга порався на кухні, а вже за мить з'явився переді мною зі склянкою на таці.

– Було б добре, якби ви це випили, сер, – сказав він таким голосом, наче стояв біля ліжка хворого; так міг би говорити придворний лікар, даючи хворому принцові ковточок цілющого напою. – Тут трохи ліків за моїм власним рецептом. Вустерський соус² додає їм барви. Сире яйце робить їх поживними. Чер-

¹ Ідеться про книжку англійського релігійного філософа Джеймса Мартіно (1805-1900), що вийшла друком 1885 року. – Тут і далі примітки перекладача.

² Вустерський соус («Worcester sauce») – кисло-солодкий англійський соус, який готують на основі оцту, цукру і риби.

воний перець надає пікантного смаку. Вже не один добродій казав мені, що вважає їх надзвичайно збадьорливими після вечірки, що затягнулася допізна.

Того ранку я ладен був ухопитися за будь-що, хоч трохи схоже на рятівний трос. Тож проковтнув цю бовтанку. Якусь мить почувався так, наче в моїй довбешці хтось розірвав бомбу і відтак опускається моєю горлянкою із запаленим смолоскипом. А потім зненацька все знову стало гаразд. Сонце світило крізь віконце, пташки цвірінькали у верхівтті; коротко кажучи, надія знову відродилась.

– Я вас беру! – сказав я, щойно до мене повернулася здатність говорити.

Я ясно усвідомив, що цей чолов'яга – один із найкращих працівників із тих, без яких не обійдеться жоден порядний дім.

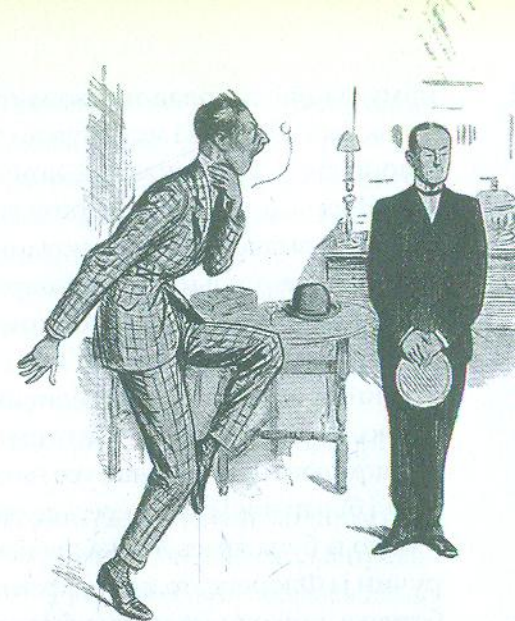
– Ви можете взятися до роботи відразу?

– Не гаючи ні хвилини, сер.

– Бо мені треба післязавтра повернутися до Ізбі, у Шропширі.

– Дуже добре, сер. – Його погляд ковзнув повз мене і спинився на камінній полиці. – Який чудовий портрет леді Флоренс Крей, сер. Минуло вже два роки, відколи я востаннє бачив її світлість. Певний час я був на службі в лорда Ворпльсдона. Але довелося піти від нього, бо мене прикро вражали погляди на одяг його світлості, адже він волів обідати в парадних штанах, фланелевій сорочці та мисливській куртці.

Він не міг розповісти мені нічого нового про дивацтва того старого. Цей лорд Ворпльсдон був батьком Флоренс. Старий гультіпака, що кілька років опісля спустився якимсь вранці до сніданку, зняв покритку з першого ж тарелю, який потрапив

йому на очі, заволав не своїм голосом: «Яйця! Яйця! Яйця! До дідька всі яйця!» – і чкурнув до Франції, так і не повернувшись у лоно сім'ї. Тут, зауважте, лону сім'ї навіть пощастило, бо старий Воршлсдон мав найгіршу вдачу у всенькій округі.

Я ще змалечку був знайомий із цим сімейством і з юних літ відчував смертельний страх перед цим стариганем. Час, найкращий цілитель, так і не зміг стерти з моєї пам'яті той випадок, коли він застав мене – тоді п'ятнадцятирічного пущівірінка – за курінням однієї з його особливих сигар у стайні. Він погнався за мною з мисливським батогом саме тієї миті, коли я почав усвідомлювати, що понад усе на світі потребую усамітнення і спокою, і більш ніж мило переслідував мене по пересіченій місцевості. І якщо й була якась ложка дьогтю в діжці чистої насолоди від заручин із Флоренс, то це той факт, що вона радше вдалася у свого батечка, і ніколи не можна було передбачити, коли станеться виверження вулкана. Зате в неї був чудовий профіль.

– Ми з леді Флоренс заручилися, Дживсе, – сказав я.

– Справді, сер?

Знаєте, у тому, як він це сказав, було щось дивне. Усе ніби й гаразд і так далі, але ви не назвали б його тон життєрадісним. У мене чомусь склалося враження, що він не в захваті від Флоренс. Звісно, мені не було до цього жодного діла. Припускаю, що, поки він служив у старого Воршлсдона, вона, певно, йому чимось добряче допекла. Флоренс була славна дівчина і, коли дивитися на неї збоку, страшенно приваблива; та якщо вона й мала якусь ваду, то це була схильність бути трішки деспотичною з домашньою прислугою.

Тієї миті цю сцену перервав ще один дзвінок у вхідні двері. Дживс розчинився у повітрі й за мить з'явився з телеграмою. Я розгорнув її і прочитав: «Негайно повертайся. Дуже терміново. Першим потягом. Флоренс».

– Отакої! – мовив я.

– Сер?

– Ні, нічого!

Те, що я не ввів Дживса хоч трохи глибше в суть справи, свідчить про те, як мало я його тоді знав. Тепер мені й на гадку

не спало б, прочитавши дивне послання, не запитати його, що він про це думає. А це таки було збіса дивне. Адже Флоренс знала, що я однаково збираюся повернутися до Ізбі післязавтра, тож навіщо цей терміновий виклик? Без сумніву, щось таки трапилося, та я не розумів, що, в дідька, це могло бути.

– Дживсе, – сказав я, – ми повертаємося до Ізби сьогодні пополудні. Ти можеш це владнати?

– Звісно, сер.

– Ти можеш спакуватися і таке інше?

– Без проблем, сер. Який костюм ви одягнете для подорожі?

– Оцей.

На мені того ранку був досить життєрадісний молодіжний костюм у клітинку, до якого я добряче прив'язався; насправді я прикипів до нього всією душею. Можливо, він здавався дещо приголомшливим, доки я до нього не звик, та попри це то був вельми добротний виріб, яким безмежно захоплювалися хлопці в клубі і не тільки.

– Дуже добре, сер.

І знову в його манері говорити я вловив щось дивне. Це відчувалося в тоні, яким він це сказав, розумієте. Йому був не до вподоби костюм. Я набрався духу, щоб обстояти себе. Здалося, щось підказувало мені: якщо я не поводитимуся вкрай обережно і від самісінького початку не поставлю його на місце, він намагатиметься мною керувати. Схоже було, що це вельми рішучий тип.

Ні, я не мав наміру допускати нічого такого, їй-богу! Я бачив стільки прикладів того, як хлопці ставали безвідмовними рабами своїх служок. Пам'ятаю, бідолашний старий Обрі Фотерджил якогось вечора в клубі розповідав мені зі сльозами на очах – нещасний хлопака! – як йому довелося відмовитися від своєї улюбленої пари коричневих мештів просто тому, що Мікін, його служник, не схвалив їх. Ви маєте чітко вказувати цим типам на їхнє місце, розумієте. Треба застосовувати до них добру стару залізну руку в оксамитовій рукавичці – усім відомий трюк. Якщо тільки ви дасте їм... як же це зветься, вони візьмуть... як пак це назвати.

– Тобі не до вподоби цей костюм, Дживсе? – мовив я холодно.

– О так, сер.

– А що саме тобі в ньому не до вподоби?

– Це дуже гарний костюм, сер.

– Ну і що з ним не так? Та кажи вже, дідько його забирай!

– Якби я міг дати вам пораду, сер, то простий коричневий або синій з ледь помітними діагональними смужками...

– Та це ж повне безглуздя!

– Дуже добре, сер!

– Це ж, дорогенький мій, цілковита нісенітниця!

– Як скажете, сер.

Я почувався так, наче ступив на останню сходинку, яка точно мала б бути, але її там не виявилось. Почувався бунтівником, коли ви розумієте, про що я, але мені, схоже, не було супроти кого бунтувати.

– Ну гаразд, – сказав я.

– Так, сер.

Відтак він пішов пакувати свої речі, а я знову взявся до «Різновидів теорії етики», цього разу спробувавши щастя з розділом, що називався «Ідеопсихологічна етика».

Того пополудня, сидючи в поїзді, я майже всю дорогу міркував, що ж такого там могло трапитися. Проте ніяк не міг збагнути. Ізбі не належав до тих, описаних у великосвітських романах, маєтків, куди молодих дівчат заманюють пограти в бакару, а потім оббирають їх до останньої коптовності і так далі. Товариство, яке я там залишив, цілковито складалося з таких самих законослухняних шалапутів, як я.

До того ж мій дядечко не дозволив би, щоб таке коїлося в його домі. Він був досить суворим та педантичним стариганем, який полюбляв спокійне життя. Він саме закінчував писати історію родини чи щось таке, над чим працював упродовж останнього року, і майже не потикав носа з бібліотеки. Дядечко був досить добрим прикладом того, про кого говорять, що чоловікові не вадить в юні літа віддатися утіхам. Подейкують,

що замолоду він був трохи гультіпакою. Ви б ніколи такого не подумали, якби поглянули на нього тепер.

Коли я дістався до маєтку, Оукшот, дворецький, сказав мені, що Флоренс у своїй кімнаті – наглядає за служницею, яка саме пакує речі. Мабуть, у садибі за двадцять миль звідсіля того вечора влаштували танці і вона їхала туди разом із тутешнім товариством, маючи намір зостатися там на кілька вечорів. Оукшот сказав, що вона звеліла негайно повідомити їй про мій приїзд, тож я просочився в курильню і чекав, і врешті вона увійшла. З першого погляду я зрозумів, що Флоренс схвилювана й навіть роздратована. Вона витріщила очі, та й узагалі мала знервований вигляд.

– Люба, – мовив я і спробував вдатися до давніх перевірених обіймів, проте вона відскочила вбік, мов боксер найлегшої вагової категорії.

– Ні!

– У чому річ?

– У всьому! Берті, пам'ятаєш, як ти просив мене перед від'їздом здобути прихильність твого дядечка?

– Так.

Моя ідея, звісно ж, полягала ось у чому: позаяк тоді я був більш-менш залежним від дядечка Віллоубі, то не міг цілком спокійно одружитися без його схвалення. І хоч я знав, що дядечко не матиме жодних заперечень щодо Флоренс, з батьком якої він знався ще з тих часів, коли вони разом навчалися в Оксфорді, мені не хотілося випробовувати долю; тож я і попрохав, щоб вона спробувала зачарувати старого.

– Ти казав мені, що найбільшу втіху йому справило б прохання почитати мені щось із родинної історії.

– Хіба він не тішився?

– Ба більше, був у захваті. Він закінчив писати цю річ учора пополудні і за вчорашній вечір прочитав мені майже все. Я ще ніколи в житті не була така приголомшена. Ця книжка – просто якесь неподобство. Вона нестерпна. Жахлива!

– Але ж, дідько її забирай, у нашій родині не все було аж так погано.